

SMALSUČIŲ KELIONĖS PO MUZIKOS ŠALIŲ

2002-2003 metais Klaipėdos lopšelyje-darželyje “Volungėlė”, Vaikystės pedagogikos centre įgyvendinamos savitos įstaigos teminės savaitės, keli projektai. Vienas iš jų - įstaigos pedagogų parengtas muzikinis projektas “Smalsučiai Muzikos šalyje”, kurio partneriai yra Klaipėdos m. lopšelis-darželis “Puriena”, “Varpo”, “Smeltės”, H.Zudermano, “Vyturio” bendrojo lav. m-klų, Jaunimo centro, J.Kačinsko vaikų muzikos mokyklos, E.Balsio menų gimnazijos mokiniai ir pedagogai. Pagrindinis projekto tikslas - ugdyti gebantį susikaupti ir kartu smalsų muzikos klausytoją, sudarant sąlygas vaikams natūraliai išgirsti vertingą muziką, bendrauti su muzikos atlikėjais-moksleiviais ir pamatyti įvairius muzikos instrumentus. Lapkričio mėnesį vyko pirmieji projekto koncertai. Įspūdžių nuotrupomis dalinasi šių renginių dalyvis - Smalsutis.

*

Skelbimas: “Kviečiame visus smalsučius į pirmąją kelionę po Muzikos šalį. Jūsų laukia linksmųjų instrumentų kaimelyje”. Manęs, Smalsučio, laukia, valiooo! Tuoj pasikviesiu kitus smalsius keliautojus – lopšelio darželio “Volungėlė” vaikučius, – sužinosiu kada ir tikrai keliausiu.

Klausiate, kur prasideda Muzikos šalis? Pirmiausia išsiaiškinkim, kas yra muzika. Šešiametė Gabija sakė, jog tai meilė, nuostabus kūrinys, siela, o Greta nusprendė, jog muzika atsiranda tada, kai labai gražiai skamba pianinas arba dar kas nors. Keturmetė Gabrielė patarė ieškoti muzikos salėje, nes ten būna koncertų, žmonių ir jie daug dainuoja. Tačiau 3,5 metų Julytė pareiškė: “muzika – kai aš dainuoju”. Ir Snaigė turėjo savo nuomonę: “muzika atsiranda tada, kai kas nors groja ir būna konkursas, kai tampi žvaigžde”. Pagaliau nusprendėme eiti ten, kur kelią rodo nerimstanti Melodija bei išmintingoji Gama, kur skamba negirdėti garsai ir vilioja nematyti muzikos instrumentai - ieškosime koncerto pradžios.

Matote, tą rytą instrumentai tylėjo. Gal miegojo, nes instrumentai skamba daugiausia vakarais ir iš ryto keliasi ne taip anksti? Pabandėme pažadinti: bum bum, plim plim... Tačiau nesisekė. Reikėjo skambinti tris kartus (kaip teatre) arba ploti.

Taaaiip! Tokių koncertų dar nėra buvę “Volungėlės” darželyje. Koncertavo “**Varpo**” vid. m-klos kaimiška kapela (vadovas Jonas Petrauskas). Galėjome klausytis kontraboso, būgnų, birbynės, lumzdelio, smuikų ir akordeono grojimo, net dūdmaišio, bei patys klausti, groti.

Man, Smalsučiu, labai parūpo, kiek tas kontrabosas (toks diididelis “smuikas”, kurio ūgis - beveik du metrai) sveria. Kai bandžiau pakelti, pasirodė, jog labai sunkus. Po to bandžiau mintimis nukeliauti į tolimąją Škotiją ir įsivaizduoti, kaip groja su dūdmaišiais škotų kalniečių muzikantai, sudarę karinių pulkų ansamblius. Ir visi tie kariai su sijonais! Nesijuokite, tai jų tautinis rūbas. Dar mačiau ir girdėjau birbynę – tokią piemenų dūdelę su karvės ragu (kad garsiau skambėtų), kuri turi liežuvėlį.

Žinote, pačią paprasčiausią birbynę galima pasidaryti iš tuščiavidurio rugio šiaudo. Galima bandyti net iš kokteilio šiaudelio... Sunkiausia buvo prisiminti lumzdelio vardą. Man lengviau vadinti dūdele. Tačiau dūdelė dūdelei nelygi. Ir vėliau...

*

Gama ir Melodija (melodija – tai muzikinė mintis, pateikta vienu balsu, o gama – muzikiniai garsai, palaipsniui einantys aukštyn ar žemyn) pakvietė aplankyti paslaptingujų fleitų slėnį, bandyti atrasti dūdelės ir panašios į ją - fleitos - skirtumus. Taip visi smalsučiai leidosi į antrąją kelionę po Muzikos šalį, kurioje sutiko **“Varpo” vid. m-klos fleitų ansamblį** (vadovė Jolanta Simaitienė). Susipažinę, jie sužinojo daug fleitos paslapčių...

Kartą surišęs į krūvą keletą įvairaus ilgio vamzdelių, senovės muzikantas gavo instrumentą, kurį pavadino Pano fleita. Legenda byloja, kad miškų ir pievų dievas Panas mylėjęs labai gražią nimfą, kuri nuo jo bėgo, nes buvęs baidus – pusiau žmogus, pusiau ožys. Pasigailėjusi dangaus deivė nimfą pavertė nendre, iš kurios Panas pasigamino pirmąją dūdelę ir grojo ja, ieškodamas paguodos. Vėliau žmonės dūdelę tobulino: palaipsniui keitėsi jos išvaizda, garsas. Taip atsirado didelė pučiamųjų instrumentų karalystė, kurioje gyvena fleitų šeima.

Vaikai iš karto pastebėjo, kad koncerte kartu skamba net 20 fleitų, o vadovė groja didesne fleita. Pasirodė, fleitas galima išardyti į tris dalis, o dūdelės – ne. Fleitos turi tokias gėlytes... plunksnes... ne, šepetėlius! Tais šepetėliais galima išvalyti fleitos vidų (nuo seilių, dulkių). Žinote, prieš 100 ar 200 metų rūmuose galima buvo rasti pasivaikščiojimo lazda – fleitą, stiklinę fleitą ar net fleitą – špagą. Dabar dažniausiai pamatysi medinę fleitą.

Tądien smalsučiai matė, kaip pagal fleitų muziką šoka tikros rūmų damos ir kavalieriai. Senoviniai šokiai taip užbūrė, kad ne vienam norėjosi paliesti damos ranką, suknią, kaspinėlių ir akies mirksniu tapti princese ar princu. O nenuorama Melodija fleitą naudojo kaip burtų lazdele. Tik burtai nepavyko, nes mažoji Simona pavirto kiškiu...

*

Kai susiruošėme į trečią kelionę po Muzikos šalį, už durų jau laukė ponas Pianinas ir jo išdykę draugai. Šioje kelionėje smalsučiai bandė važiuoti penklinės autostrada. Muzikos šalyje visi važinėja penkline – bėgiais, kuriais rieda balti ar juodi automobiliai su vėliavėlėmis ir be jų. Kai kurie tokie automobiliai turi po dvi, tris ir net po keturias vėliavėles.

Gama ir Melodija smalsučius supažindino su ponu Pianinu ir leido su juo pasikalbėti. Gal Jums nepatinka pianino garsai? Tai girdėjote tik mėgėjo nuobodų grojimą! Tuomet pasikvieskite moksleivius iš **J.Kačinsko muzikos mokyklos**, mokytojos Reginos Fabijonavičienės fortepijono klasės ir pakeisite savo nuomonę. Būtent taip mums ir nutiko, kai išgirdome buvusios “volungiukės” Gaivilės puikų grojimą pianinu. Kartu su ja visi smalsučiai aplankė nykštukus, žiemos pilį, nuklydo į pasakų mišką ir... surado **“Vyturio” vid. m-klos estradinį ansamblį** (vadovė Aurelija Dovydaitytė). Mokyklos moksleiviai nustebino grojimu keturiomis rankomis. Nemanykit, kad mokykloje būna keturrankių vaikų! Tai su pianinu kartu

groja du žmonės – štai tau ir keturios rankos. Tiek suskaičiuoja kiekvienas darželinukas.

Dar be pianisčių ansamblyje grojo būgnininkas ir gitaristas. Būgnininkas grojo ne su lazdelėmis, o su šluotelėmis. Jis smalsučiams parodė tokias mažas metalines šluoteles - visai nepanašias į raganos šluotą. Na, o gitara! Ta mergužėlė apsiraizgė aplink kaklą ne mažiau kaip penkis spalvotus kaspinus. Ir visai ji ne tokia lengvabūdė, kaip tai gali atrodyti iš pirmo žvilgsnio. Ja galima groti ne tik dainas ar šokius, bet ir rimtus kūrinus. Prašom nekreipti dėmesio į jos kaspinus. Tai jus tik klaidina.

*

Ar buvote tikroje pilyje? Smalsučius į panelės Klasikos pilį lydėjo du smuikai, altas ir violončelė. Tai buvo ketvirtoji kelionė po Muzikos šalį. Drašiai beldėme į smuikų šeimos duris. Jas atvėrė tėtis Altas (panašus į smuiką, tik didesnis). Išgirdome nuostabią J.S.Bacho “Ariją”. Šios dainingos melodijos užburti netrukus atsidūrėme senovinėje pilyje, kurioje skambėjo dar negirdėti garsai.

Netrukus pastebėjome keistus dalykus: smuikai buvo skirtingų spalvų (kodėl?), violončele griežiama šiek tiek kitaip (kaip?), visi artistai turi lazdeles (kas tai? iš ko jos padarytos?). Į visus kodėl, kaip ir iš ko mums atsakė **E.Balsio menų gimnazijos styginių instrumentų kvartetas** (vadovas Gilvydas Bendoraitis). Smuikai skirtingi, nes nulakuoti skirtingos spalvos laku. Kai prireikia muzika išreikšti sielvartą ar liūdesį violončelei niekas negali prilygti, nes jos tembras primena žemą žmogaus balsą. Stygomis galima groti gnaibant pirštais ar su stryku – medine lazdele su ištemptais kumelės uodegos plaukais.

Smalsučiai sužinojo, jog gerą smuiką padaryti labai sunku. Kalbama, kad seniau meistrai smuiką gamindavę iš eglės, nes kitas medis netikęs. Žiūrėdavo, ant kurios eglės dažniau tupia paukščiai, klausydavęsi, ar pakankamai eglė daininga, o kirsdavę tik žiemą, ir taip, kad ji gink dieve nešlumštelėtų visu svoriu ant žemės.

Tą vakarą smuikų šeima ilgai plepėti negalėjo. Turėjo svarbų reikalą – reikėjo padėti įsimylėjusiam jaunuoliui pavergti merginos širdį. Tam puikiausiai tiko styginių kvarteto atliekama vakarinė daina – serenada... Taip baigėsi mūsų ketvirta kelionė.

Visiems turbūt įdomu sužinoti, kas, vaikų nuomone, gyvena Muzikos šalyje. Dar kelionės pradžioje aš, Smalsutis, tuo pasidomėjau – paklausiau mažųjų “volungiukų”. Penkiametė Vaivutė buvo įsitikinusi, kad Muzikos šalyje gyvena muzikos garsai. Už ją vyresnė Gabija manė, kad ten gyvena visokios natos ir net muzikos princesės. Keturmetė Danielė sakė: “Muzikos šalyje gyvena įvairios tetos, dėdės; jie ten gražiai ir įdomiai groja”. Jos pažįstama Emilija tvirtino, kad tai juk autorius sukuria muziką ir jis gyvena viršuje. O Edgaras nusprendė, jog ten saulutė klausosi muzikos, medis klausosi muzikos ir debesys dar. Katras iš jų teisus – spręsti Jums.

Iki susitikimų pačią šalčiausią žiemos dieną kitoje kelionėje po Muzikos šalį.
Smalsutis

Smalsučio pasakojimą užrašė

Muzikos mokytoja Rūta Budinavičienė ir auklėtoja Vaiva Bumblauskienė